שמא מת לא חיישינן שמא ימות חיישינן אמר ליה רב אדא בר מתנה לרבא והא נוד דכשמא ימות הוא ופליגי אמר רב יהודה מדסקרתא שאני נוד דאפשר דמסר ליה לשומר [א]מתקיף לה רב משרשיא ערביך ערבא צריך אלא אמר רבא שמא מת לא חיישינן שמא ימות תנאי היא: השולח חטאתו ממדינת הים וכו': והא בעינא סמיכה אמר רב יוסף [א]בקרבן נשים רב פפא אמר [ב]בחטאת העוף וצריכא דאי אשמועינן גט משום דלא אפשר אבל תרומה דאפשר אימא לא ואי אשמועינן תרומה דזמנין דלא אפשר אבל חטאת [ב]העוף מספיקא לא ליעול חולין לעזרה צריכא: **מתני'** [ג]שלשה דברים אמר רבי אלעזר בן פרטא לפני חכמים וקיימו את דבריו על עיר [ד]שהקיפה כרקום ועל הספינה המוטרפת בים ועל היוצא לידון שהן בחזקת קיימין אבל עיר שכבשה כרקום וספינה שאבדה בים והיוצא ליהרג נותנין עליהן חומרי חיים וחומרי מתים בת ישראל לכהן ובת כהן לישראל לא תאכל בתרומה: **גמ'** אמר רב יוסף לא שנו אלא בב"ד של ישראל אבל בב"ד של עובדי כוכבים כיון דגמיר ליה דינא לקטלא מיקטל קטלי ליה אמר ליה אביי בית דין של עובדי כוכבים נמי דמקבלי שוחדא אמר ליה כי שקלי מקמי דלחתום פורסי שנמג לבתר דמיחתם פורסי שנמג לא שקלי מיתיבי [ה][ג]כל מקום שיעמדו שנים ויאמרו מעידין אנו את איש פלוני שנגמר דינו בבית דינו של פלוני ופלוני ופלוני עדיו הרי זה יהרג דלמא בורח שאני ת"ש [ו]שמע מב"ד של ישראל שהיו אומרים איש פלוני מת איש פלוני נהרג ישיאו את אשתו מקומנטריסין של עובדי כוכבים איש פלוני מת איש פלוני נהרג אל ישיאו את אשתו מאי מת ומאי נהרג אילימא מת מת ממש ונהרג נהרג ממש דכוותיה גבי עובדי כוכבים אמאי אל ישיאו את אשתו [ז]הא קיימא לן [ד]דכל מסיח לפי תומו הימוני מהימני ליה אלא לאו מת יוצא למות נהרג יוצא ליהרג וקתני בב"ד ישראל ישיאו את אשתו לעולם מת ממש ונהרג ממש ודקאמרת דכוותיה גבי עובדי כוכבים אמאי לא והא קי"ל דכל מסיח לפי תומו הימוני מהימני ה"מ במילתא דלא שייכי בה [ח]אבל במילתא דשייכי בה עבדי לאחזוקי שיקרייהו א"ד א"ר יוסף [ה]ל"ש אלא בב"ד של עובדי כוכבים אבל

שמא מת לא חיישינן. דאוקמינן אחזקה שהניחו חי וגבי כהן שהלך למדינת הים כיון שלא גירשה אינה נאסרת אא"כ מת. אבל זו שנותן לה גט על מנת שיחול שעה א' קודם למיתתו לשמא ימות מיד ודלא חיישינן דלא מרע לה לחזקה בהכי: **והא נוד.** לדידך דבעית לאוקמי לדברי הכל והא נוד דהאי דאסרי ליה לשתות משום שמא ימות הוא ופליג ר"מ ואמר לא חיישינן: **ערביך ערבא צריך.** שמא השומר עצמו יפשע: **שמא מת לא חיישינן.** ומתני' דברי הכל וברייתא דהכי זה גיטך תנאי היא פלוגתא דר"מ וחבריו: **והא בעינא סמיכה.** ותניא בת"כ (ט) ידו ולא יד בנו ידו ולא יד שלוחו (י): **בקרבן נשים.** אשה ששגגה בכרת ושלחה חטאתה דגבי סמיכה תניא (קדושין דף לו.) דבר אל בני ישראל וסמך (כ) בני ישראל סומכין ואין בנות ישראל סומכות: **וצריכא.** למיתני תלתא בבי במתניתין בחזקת שהוא קיים: **דזימנין דלא אפשר.** שהיא עניה וצריכה פרנסה ותטול תרומה בבית הגרנות: **מתני' כרקום.** מצור מתרגמינן (ס)כרקומין (דברים כ): **המוטרפת.** ועדיין לא טבעה: **לידון.** בדיני נפשות: **חומרי חיים כו'.** כדמפרש ואזיל: **בת ישראל לכהן.** חומרי מתים: **בת כהן לישראל.** חומרי חיים ולא תאכל בתרומת אביה: **גמ' לא שנו.** דיוצא ליהרג נותנין עליו חומרי חיים: **אלא בבית דין של ישראל.** שלאחר גמר דין זימנין דחזו ליה זכותא ומחזירין אותו כדאמרינן בנגמר הדין (סנהדרין דף מג:) השום רך ומעמידו: **פורסי שנמג.** לשון פרסי הוא פסק דין: **כל מקום כו'.** רישא הכי איתא מי שנגמר דינו וברח כו' בפ"ק דמכות (דף ז.): **הרי זה יהרג.** אלמא לא אמרינן שמא מצאו לו זכות אחרי כן ש"מ לא שכיחא ולא מספקינן בהכי: **איש פלוני מת.** בבית דין מיתת עצמו כגון מי שלקה ושנה בב"ד כונסין אותו לכיפה (י): **נהרג.** א' מארבע מיתות וגבי עובדי כוכבים מת כמו לקטוליא אזלא דקטיעא בר שלום במס' ע"ז (דף י:): **קומנטריסין.** ממונין ליהרג: **אמאי אל ישיאו אשתו.** הא קי"ל בפ' בתרא דיבמות (דף קכא:) עובד כוכבים מסיח לפי תומו כשר לעדות אשה: **וקתני.** גבי ישראל ישיאו וקשיא לרב יוסף: **דלא שייכי בה.** שאינה תפארת להם: **דשייכי בה.** כי הכא שמתפארים שהרגו בדין: **עבידי לשקר.** ולומר נהרג ואף על פי שלא ראוהו אלא יוצא לידון: **לא שנו.** דנותנין עליו חומרי חיים אלא בדייני עובדי כוכבים דשקלי שוחדא:

תו

והא בעי סמיכה. אע"ג דסמיכה לא מעכבא מ"מ אין לעשות בלא סמיכה לכתחלה וכן פריך בפ' התערובות (זבחים דף עד:) אהא דתנן התם קדשים בקדשים יקרב לשם מי שהוא והא בעינא סמיכה ומשני בקרבן נשים וכן בפסחים פרק האשה (דף פט.) גבי חמשה שנתערבו עורות פסחיהם ונמצא יבלת באחד מהן דפטורין מלעשות פסח שני אף על פי שיכולים להביא ולהתנות במותר הפסח אפ"ה פטורין משום דפסח לא בעי סמיכה ומותר פסח בעי סמיכה ולא אמרינן יעשו בלא סמיכה דלכתחלה אין לעשות בלא סמיכה כדפרישית וקשה דבפרק תמיד נשחט (שם דף סב.) אמרינן דכל הזבחים ערל וטמא משלחין קרבנותיהם ולא קפיד אסמיכה וליכא למימר דסמיך אבראי דבפ' כל הפסולין (זבחים דף לג.) מסקינן דתכף לסמיכה שחיטה דאורייתא ואפילו למ"ד בידה במקצת לא שמיה בידה ליכא למימר אפשר דמעייל ידיה וסמיך דהא בפרק כל הפסולין (גז"ש) אמרינן כל הסומך ראשו ורובו הוא מכניס דכל כחו בעינן וליכא לאוקמי בעוף דעוף לאו זבח הוא ובבכור ומעשר נמי ליכא לאוקמי דהא כל הזבחים קאמר ולא בקרבן נשים משום ערל ויש לומר דהכא כיון שיכול לקיים מצות סמיכה שיביאנו הוא עצמו אין לו לעשות בלא סמיכה וכן בפרק התערובות (שם דף עד:) יש לו תקנה ברעייה דהכי נמי מפליג התם גבי אשם משום דלית ליה תקנה ברעייה ובפרק האשה נמי כיון שהוא ספק דשמא פטור הוא לא עשו חכמים תקנה דאי אפשר לתקן אם לא יעבור מצות סמיכה אבל ערל וטמא מיירי כגון שאין לו תקנה להמתין כגון שמתו אחיו מחמת מילה דאי אפשר לימול בשום ענין וטמא כגון זב ומצורע שאין רפואתו תלויה בעצמו אי נמי כגון שהיה עובר בבל תאחר אם היה ממתין וכן ההיא דתנן בשקלים (פ"ז מ"ד) ומייתי לה בפ"ב דקדושין (דף נה.) בהמה שנמצאת בין ירושלים למגדל עדר זכרים עולות נקבות זבחי שלמים התם נמי אין תקנה אחרת לאותם קרבנות אלא שיקריב בלא סמיכה וכן יורש שמביא קרבן אביו אע"פ שאינו סומך וא"ת והא דתנן בפ' דם שחיטה (כריתות כג.) ושניהם מביאים חטאת אחת ובפרק שני נזירים (נזיר דף נז.) שמביאים קרבן אחד בתנאי אלמא מייתי קרבן בלא סמיכה כדי לפטור עצמו מאי שנא מההיא דפרק האשה ויש לומר דודאי תקנו חכמים שמביאים קרבן אחד מספק בלא סמיכה כדי לפטור עצמו אבל להביא קרבן ודאי כגון מותר הפסח לא התירו חכמים להביאו בלא סמיכה כדי לפטור את עצמו וא"ת בפ' כל המנחות באות מצה (מנחות דף סב:) אמרינן השולח קרבנותיו ממדינת הים כהן מניף על ידו והיכי עביד הכי והא בעי סמיכה דמדקתני מניף משמע דאיירי בשלמים ובקרבן נשים ליכא לאוקמי דהא תנא ליה רישא והאשה כהן מניף על ידה ודוחק לאוקמי בערל וטמא וי"ל דמיירי ביורש וכרבי יהודה דאמר יורש אינו סומך והכא דלא משני ביורש משום דחטאת תנן ובהתערובות (זבחים ע:) תנן כל הזבחים דמשמע אפילו חטאת וא"ת ערל וטמא וכל הנהו דאין ראויין לסמוך נהי דסמיכה לא מעכבא נימא כל שאינו ראוי לבילה בילה מעכבת בו ויש לומר מדדרשינן בתורת כהנים (ויקרא טו) וכי יטהר הזב מזובו (ס)ולא מנגעו שמע מינה דטמא משלח קרבנותיו * דבהבאת קרבן איירי ועוד מדממעטינן בפרק קמא דחגיגה (דף ד:) טמא מראיה מובאת שמה והבאתם שמה כל שישנו בביאה ישנו בהבאה ש"מ דשאר קרבנות משלח ולא חיישינן שיהא ראוי לסמיכה: **אבל** חטאת לא ליעול חולין לעזרה. וא"ת והלא חטאת העוף באה על הספק כדאמרינן בפרק בתרא דנדה (דף ע.) ויש לומר דאדם עצמו בדין הוא שמביא על הספק כדי לפטור עצמו אבל הכא לשליח אין להביא חולין לעזרה מספק:

פורסי שנמג. פירש ר"ח דיין גדול שלהם: **וקתני** ישיאו את אשתו. מהא דקתני קומנטריסין של עובדי כוכבים אל ישיאו את אשתו ורב יוסף קאמר דמיקטל קטלי ליה לא מצי לאקשויי דאיכא לאוקמי לברייתא מיקמי דליחתם פורסי שנמג ועוד אומר ר"י דדלמא הא דעובד כוכבים מסיח לפי תומו כשר לעדות אשה היינו כשמעיד שכבר מת דלא טעי בין מת ללא מת אבל יוצא למות או ליהרג לא מהימן:

אבל

עין משפט
נר מצוה

כט א ב מיי' פ"ד מהל' פסולי מוקדשין הלכה יד:

ל ג מיי' פ"ו מהלכות גירושין הלכה כח כט ופ"ט מהלכות תרומות הלכה כ סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סימן קמא סעיף סט:

ד [טוש"ע שם סימן יז סעיף לו]:

לא ה מיי' פי"ג מהל' סנהדרין הלכה ז סמג לאוין רג:

לב ו מיי' פי"ג מהלכות גירושין הלכה יג סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סימן יז סעיף י:

לג ז מיי' שם הלכה יא סמג שם טוש"ע שם סעיף ג:

לד ח מיי' שם הלכה יג טוש"ע שם סעיף יד:

לה ט מיי' שם ופ"ט מהלכות תרומות הלכה כ סמג שם טוש"ע אה"ע סי' קמא סעיף סט:

◆

תוספות רי"ד

דלא מרע לחזקה דהכי: השולח חטאתו כו' והא בעינא סמיכה ותניא בת"כ וסמך ידו ולא יד בנו ולא יד שלוחו ואע"ג דקי"ל דסמיכה לא מעכבא ה"מ דחזי לסמיכה אבל האי דלא חזי לסמיכה מעכבא כדאמרינן גבי בילה דכל שאינו ראוי לבילה בילה מעכבת בו עי' בקדושין בפ"ק: אמר רב יוסף בחטאת נשים עסקינן דלאו בני סמיכה נינהו דהכי תניא התם דבר אל בני ישראל וסמך בני ישראל סומכין ולא בנות ישראל סומכות רב פפא אמר בחטאת העוף עסקינן דלא בעי סמיכה: **מתני'** ג' דברים א"ר אלעזר בן פרטא לפני חכמים וקיימו את דבריו על עיר שהקיפה כרקום ועל ספינה המטורפת בים ועל היוצא לידון שהן בחזקת קיימין אבל עיר שכבשה כרקום וספינה שאבדה בים והיוצא לידון נותנין עליהן חומרי חיים וחומרי מתים בת ישראל לכהן ובת כהן לישראל לא תאכל בתרומה: תניא שמע מב"ד של ישראל שהיו אומרים איש פלוני מת איש פלוני נהרג ישיאו את אשתו שמע מבית דין (ס"א מקומנטריסין) של אומות העולם איש פלוני מת איש פלוני נהרג אל ישיאו את אשתו פי' ממונים להרוג מת הוא שמת מאליו בכיפה ששם הכניסוהו נהרג ע"י אחר ואע"ג דקי"ל מסיח לפי תומו הימוני מהימן הרי זה במילתא דלא שייכי בה אבל במילתא דשייכי בה עבידי לאחזוקי שיקרייהו:

מסורת הש"ס

א) [סוכה כו.], ב) [חטאת העוף מיותר עי' תוספות נדה ע. ד"ה ומביא], ג) סנהדרין מג: מכות ז., ד) [יבמות קכא: ב"ק קיד. לעיל יט:], ה) [ויקרא פרק ד כג], ו) [ויקרא א], ז) [ועי' מנחות לג:], ח) [ויקרא א], ט) [עי' רש"י כתובות כו. ולע"ק], י) [סנהדרין פא:], כ) [ועי' תוס' יבמות קד: ד"ה לאמר ומה שנרשם שם בצדו].

◆

גליון הש"ס

תוס' ד"ה והא בעי סמיכה כו' דבהבאת קרבן איירי. עיין תו"ק דף טו ע"ב תוס' ד"ה אחרי. ועיין בטורי אבן מגילה דף ח ע"א ד"ה מזובו: